

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR

Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei magánosoknak 250 L., félévre 130 L., negyedévre 65 L. Külföldön 2 Dollár, Kc. 75 15, S. 19. Dinar 120.

Küzdjünk a gazdasági antiszemitizmus ellen

A NÉPÜNK számára írta Dr FISCHER JÓZSEF, a Zsidó Párt erdélyi elnöke

A Zsidó Párt kiáltványa tömören rámutat arra a minimális követelésekre, amelyek megvalósítását szükségesnek tartja és parlamenti választástól elvárja.

A Romániai Zsidó Párt legaktuálisabb hitvallása kulturális, gazdasági és szociális problémákból tevődik össze a mi pártunk munkaprogramja, amely éppen azért, mert a zsidóság jelenlegi helyzetének szükségleteire tekintettel van, az egész ország zsidó közvéleményében hatalmas visszhangot keltett.

A hitéleti és kulturális vonatkozású programokkal más alkalommal foglalkoztunk. Itt a gazdasági és szociális szempontokra foglalkozunk.

A Zsidó Párt, mint az egész zsidóságot magában foglaló politikai szervezet, nem hanyagolja el azokat a gazdasági és szociális problémákat, amelyek ma minden nép életében elengedhetetlen szerepet játszanak és ezért a tömegekre ható Zsidó Párt programjában is nagy szereppel kell, hogy bírjanak.

Különösen fontos ez ma, amikor egy egész ország gazdasági érdekszövetség keletkezett, a zsidóság számára kifejezett céljuk az, hogy a zsidóság gazdasági érdekeit megnehezítsék, sőt lehetetlenné tegyék és elzárjanak minden forrást, amely valamilyen módon a zsidóságnak megélhetést nyújtott.

Ezek a gazdasági érdekcsoportok most a „Gazdasági front” név alatt választási kartellé alakultak és megerősödve akarnak bejutni a parlamentbe, hogy ottan a mai zsidóság existenciáért harcoljanak. Híába „az antiszemitizmus” rájöttek már arra, hogy eddigi módszereikkel nem tudják megvédeni a zsidóságot.

Belátták, hogy minden gazdasági érdekcsoport, amelyet vejük, zsidókkal szemben irányul, csak hátráltatta őket céljuk elérése érdekében. A civilizált világ egyöntetűen tiltakozott az ilyen típusú brutálítások ellen. Ezért aztán az országban a zsidó szervezetek most a régi módszer helyett új módszert alkalmaznak, a bevált német módszerhez fordulnak, a zsidók szájából, vagyoniilag kell tönkretenni őket és akkor majd elmennek maguktól, itt nem kell az országot anélkül, hogy brutális támadások által kényszerítették erre.

Pájdalmas dolog, hogy ezeknek a gazdasági érdekcsoportoknak az antiszemitizmus alapelveire felépített szervezeteik a választási kartelljéhez egy kisded zsidó szervezet is csatlakozott, a romániai zsidók szövetsége (UER), amely élén Fijdermann burokrata ügyvéddel nem átalotta szövetséget kötött a zsidóság legnagyobb ellenségeivel, csak azért, hogy a Zsidó Párt ellen küzdhesse. Az UER már rég elvesztette a talajt a régi királyi pártok és a zsidóság tömegei ott is a Zsidó Párt-

hoz csatlakoztak és öntudatosan elfordultak a politikától, amely hol az egyik, hol a másik pártnak akarta szállítani a zsidóságot és amely mindenféle érdekeket szolgál, csak a zsidó érdekeket nem. Miután a régi királyságban már nincs talajuk, Erdélyben próbálnak szerencsét és néhány megyében letett listával akarják megszerezni a zsidó szavazatokat.

DR FISCHER JÓZSEF

a romániai zsidóság vezéralakja. Évizedes közéleti működése nyitott könyv, amelynek minden egyes lapján ragyogó teljesítmények egész sora igazolja vezéri mivoltát, politikusi mivoltát és minden nehéz és aktuális kérdés megoldására való készségét. A szeretet állandó megnyilvánulása és az erdélyi zsidóság osztatlan elismerése kíséri folyton feffelé ivelő közéleti pályafutását. Mint egy ember áll mögéje most is az egész zsidóság és bizton reméli, hogy míg ő lesz a zászlótartó, addig a zsidóság zászlaja fenn fog lobogni, mint a megértés és összetartás ragyogó szimbóluma. Szikla ő, mely erős alapzatot jelent a gyűlöletnek abban a tengerében, mely körülvesz bennünket és a hányattatás idején jólesik tudni, hogy dr Fischer József van és hogy nekünk van.

Éppen ezért, mert zsidó szavazatokkal próbálják megerősíteni a zsidók halálos ellenségeinek gazdasági frontját, kétszeres kötelessége a Zsidó Pártnak foglalkozni azokkal a gazdasági és szociális érdekekkel, amelyekhez a zsidóság létérdeke fűződik.

A Zsidó Parlamenti Klub eddigi tevékenysége is kétségtelen bizonyosságot nyújt amellett, hogy a zsidóság exponensei mindenkor fokozott gondot fordítottak a gazdasági és szociális kérdésekre. A zsidó képviselők minden alkalmat felhasználtak arra, hogy a produktív zsidó elemeket megvédjék a kizsárolástól és hogy elősegítsék egy olyan gazdasági politikai inaugurálását, amely a termelés mai válságában is lehetővé teszi az észszerű gazdálkodást, az élet olcsóbbá tételét, a munkanélküliség leépítését általában a kenyérkereseti és egzisztenciális lehetőségek megerősítését. A gazdasági törvények tárgyalásánál a Zsidó Parlamenti Klub tagjai a zsidóság tendenciáit intézkedések egész sorát javasolják meg és sok ezer egzisztenciát mentett meg a parlamentben kifejtett tevékenységével.

Minden erőnket össze kell fogjuk, hogy ezt a munkát folytathassuk, mert csak így tudjuk feltartóztatni azt a rohamosan megindult folyamatot, amely a zsidó kereskedőket, iparosokat, korcsmárosokat és munkásokat kenyerüktől fosztja meg.

Az észszerűtlen törvények egész sorozatával tönkre tették a hiteléletet, kizsárolták a kereskedők és iparosok kiállóságait és ilyen formán gyakran percek alatt egy egész élet munkájának eredménye ment veszendőbe. Egyik legfontosabb feladatunk, hogy ennek a politikának káros következményeit elhárítsuk és közreműködünk egy olyan gazdasági és szociális irányzat megerősítésében, mely egyenlőséget helyett egyenlőséget, kapkodás és ötletszerűség helyett tervszerűséget valósít meg és amely mindenekelőtt lehetetlenné teszi, hogy a zsidóság ellen irányuló törvények legyenek törvénybe iktathatók. Követelnünk kell azonban azt, hogy azok az igazságtalan és bántó különbségek, amelyek az utóbbi időben zsidó és nem zsidó iparos, zsidó munkás között, úgy az állami szervezetek által nyújtott kedvezmények terén mutatkoztak, végleg szűnjének meg.

Szorosan bekapcsolódik a Zsidó Párt szociális programjába, az ifjúság problémája. Jövőt és elhelyezkedést akarunk biztosítani ifjúságunknak! Nem kérünk privilégiumokat, csak egyenlő bánásmódot. Követeljük, hogy a kínáló munkaalakokból ne szorítsák ki a zsidó munkásokat, csak azért, mert zsidók és adásuk meg a lehetőség arra is, hogy a mi testvéreink ép úgy elhelyezkedhessenek az állami, megyei és községi hivatalokban, ugyancsak üzemekben, mint a más felekezettiek.

A Zsidó Párt hivatásának megfelelően a „nagydarab kenyér” követelését is programjába kell venni. Minden zsidó képviselő, aki a mostani választások alkalmával a parlamentbe jut, szem előtt fogja ezt tartani és küzdeni fog azért, hogy az elnyomott és egzisztenciájáért küzdő zsidóság lába alatt megerősítse a gazdasági bázist, amelyet a mi esküdő ellenségeink elsősorban akarnak kizsárolni a lábunk alól.

Minden öntudatos zsidó segíteni fogja szavazatával a Zsidó Pártot, hogy ezt a célkitűzését megvalósíthassa.

A Központi Iroda választmányának határozata

„Az urnánál azokra adják a zsidók szavazataikat, akikre szavazni zsidó szívük sugallata diktálja.”

Nagy viharok a félix-fürdői ülésen a szatmári hitközség miatt!

Félix-fürdő. (Saját tudósítónktól.) Furcsa kép. A nap melegen tűz le a bihari fürdő kóser vendéglőjének zöld lombokkal körülfutott terraszára, ahol számos rabbi és világi delegátus jelenlétében tartották meg a Központi Iroda nagy választmányának ülését. Domináns szerepet a nagykárolyi rabbi vindikált magának, aki a tordai főrabbi és irodai elnök, meg Freund alelnök között ült és minden pillanatban idegesen igazította meg kabátja ujját a nagy hőség miatt. Ő adja meg karakterisztikumát az egész gyűlésnek. Hívei áhitattal figyelik minden egyes hozzászólását, amely mindenkor pontosan ellenkezője annak, amit a többiek, főképen a világi delegátusok, sőt az askenázi papok jónak látnak. Árnyékuralom a mai Iroda elnöksége, mert az történik amit a károlyi rabbi és hívei akarnak. Érdekes és furcsa, hogy a károlyi főrabbi, aki aránylag fiatal ember a többi egyházi vezérférfiakhoz képest, milyen domináló szerepet erőszakolt ki magának és mennyire igaz az, hogy chaszidikus irányzat teljesen fel fogja falni Erdélyben az askenázi mentalitást. Wézel Albert főrabbi rendkívül intelligens, okos és képzett személyisége megérdemelné, hogy munkálkodását elismeréssel honorálják s ehelyett a chaszidikus irányzat el akarja nyomni és azon igyekszik, hogy kompromitálja őt minden irányban, mert ez felel meg legjobban felfogásának. A kulisszák mögött, vagy hogy szabatosabban mondjuk, a háttérben folynak az intrikák és mi igazán sajnáljuk azokat a rabbi és világi delegátusokat, akik azt beszélik be maguknak, hogy ők intéznek valamit az erdélyi zsidóság körében, pedig már régen az történt, amit a nagykárolyi főrabbi akar. Csak ahoz nagyszerűen ért, hogy azt higgyék sokan, hogy történik valami anélkül, hogy ő akarná. Pedig az igazság az, hogy csak az történik, amit ő akar és semmi más. Ezért volna az igazság szempontjából egészségesebb, ha egyszer már egyenesen ő állna ki a „sev al taaszé” mottójával (a Központi Irodát illetően) a fórumra és végre minden nyíltan úgy történnék, ahogy ő akarja. Ez volt impresszióink ezen a forró júliusi délutánon a Félix-fürdői értekezleten és érezzük, hogy ebben nem is tévedünk.

Kik voltak jelen?

A dési, láposi, károlyi, somlyói, trg-muresi, tordai, szászrégeni, margittai, segesvári, hidalmási, halmi, tásnádi, székelyhídi, besztercei, marosújvári, berbesti-i, szebeni, érmihályfalvai, erdődi, nagyfalui és belényesi rabbik voltak jelen, ezenkívül számos kis községek rabbijai. A világi delegátusok közül kiemelkednek: Gábel Sándor (Trg-Mures), Frankl Mihály (Szatmár), Friedmann Ferenc (Temesvár), Jozsovits Lipót (M-Sziget), Weisz Gyula (Cluj), és még számosan, tulnyomólag szefárd delegátusok.

A nagyváradi hitközség sem főrabbiával, akit családi gyászra tartott vissza a megjelentől, sem a hitközség vezetésével nem képviseltette magát és ez alkalmat adott arra, hogy a nagy hitközséget szociális működésében támadások érijék. (Pótgabella-jegyek és Tomche Jesiva.)

Wézel Albert elnök tartotta először megnyitóját, amelyben tömör szavakkal vázolja a tárgysorozat fontosságát. Első pontnak a pótgabella-jegyek ügyét tárgyalták. Számos hitközség van, amely még nem vezette be a Központi Iroda által elrendelt 25 banis pótgabella-jegyeket. Eddig még alig folyt be pénz és a Központi Iroda fenntartásának legsúlyosabb kérdése ez az, amely körül azután hosszú és kimerítő vita folyt. A kérdéshez hozzászóló Gábel Sándor, Freund Izrael szászrégeni rabbi, Rosenberg Saul bethleni, Friedmann Ferenc temesvári, Jozsovics Lipót érmihályfalvai delegátusok. A felszólalások különféle felfogásuk voltak a pótgabella-jegyek racionális behajtását illetően. Voltak olyan felszólalások, amelyek azt az álláspontot szögezték le, hogy ez a behajtás a hitközségek megkerülésével, csak az Iroda és a rabbik, illetőleg a sakterek ügye. Mások meg a hitközségek kötelességévé akarják tenni és hivatkoznak erre vonatkozó korábbi határozatokra.

Teitelbaum Joél károlyi főrabbi azt a meg-

jegyzést teszi, hogy Waad Harabonim, éppen úgy, mint az Iroda, az egyes hitk. sakterek személye fölött nem diszponálhat, csak a kasrusz ügye szuverén joga, de ezek anyagi kérdések, amelyeket csak rendes „szolgálati ut” betartásával, tehát a hitközségeken keresztül lehet megvalósítani.

Weisz Gyula cluji delegátus bejelenti, hogy hitközsége eleget fog tenni az Iroda kérésének és bevezeti teljes mértékben a pótgabella-jegyeket.

Frankl Mihály (Szatmár) úgy gondolja, hogy pausáléval ezt a kérdést egyik hitközség sem tudja megoldani, hanem csakis a jegyek de facto bevezetésével.

Teljes elismerés illeti az Iroda elnökét, aki megfelelő tapintattal igyekezett egyengetni a békés megoldások lehetőségét. Kéri, hogy a nagy hitközségeken kívül mennyi folyt be.

Wézel Albert elnök kijelenti, hogy valóban, csakis a bélyegek minden vonalon való bevezetésével lehet a kérdést véglegesen rendezni.

Klein Jakab (Halmi) főrabbi bizalmat akar minden hitközséggel szemben, csak ha nem tesznek eleget kötelességüknek, akkor legyen joga bizonyos szankciókat alkalmazni. Ne a hitközség megkerülésével, hanem azokkal karöltve kell megoldani a kérdést.

Teitelbaum Joél nagykárolyi főrabbi: A pótgabella tulajdonképpen nem a rabbik ügye, hanem az országrészi ortodoxiáé. Lehetnek rabbik, akik lokális viszonyok folytán nem is akarják, mivel ellentétbe kerülhetnének hitközségükkel. Ki kell mondani a választmányának, hogy ebben a kérdésben még a rabbikat sem hallgatják meg saját hitközségüket illetően és a Waad Harabonim által hozott szigorú szankciókat életbe kell léptetni. Ne a hitközségeken keresztül történjen a behajtás, nehogy az Iroda ily módon függő viszonyba kerüljön az egyes hitközségekkel, mert akkor nem lehet szuverén felsőbb hatóság.

Rosner titkár, Briszk tanádi főrabbi és a székelyhídi főrabbi hozzászólása után, Wézel elnök rezümálja a határozatot:

ha tíz napon belül bármelyik hitközség nem léptetné életbe pótgabella útján a Központi Iroda hozzájárulását, úgy a metszők letiltására vonatkozó szankciók haladéktalanul életbelépnek.

A szatmári hitközség ügye.

Ezután következett a tárgysorozatnak az a pontja, amely nagy vihart kellett. Az a harc, amely a nagykárolyi főrabbi személyével kapcsolatosan, a szatmári hitközség jelenlegi vezetősége, valamint a hitközség chaszid frakciója között évek óta dúl, valóságos fordulópontja az egész erdélyi ortodoxiának. Ennek a kérdésnek nyugvópontra való hozása életérdeke az egész erdélyi zsidóságnak.

Kiinduló pontja az egésznek a nagykárolyi főrabbinak megválasztása szatmári főrabbinak. Ennek folyamánya volt a legutóbbi hitközségi választás megtartása, amely az alapszabályok szerint történt és negligálta annak a rabbidöntésnek határozatait, amelyeket egyenesen e célból hoztak. A károlyi főrabbi hívei mindent elkövetnek, hogy a jelenlegi hitközség vezetőséget helyükről elmozdítsák, mert úgy vélik, hogy ők állanak utjába az új főrabbi installációjának. Már meg is alakították az ellenhitközség kereteit és erős kampányt indítottak a jelenlegi vezetőség menesztésére, hogy a vezetést maguk vegyék át s ezzel megvalósíthassák messzemenő terveiket.

Első szónok e tárgyban:

Drummer Sámuel (Szatmár) volt, deklarációt olvas fel és a szatmári vezetőségnek két évvel ezelőtti megválasztását illegálisnak tartja és javasolja, hogy a Központi Iroda választmánya érvénytelenítse a jelenlegi szatmári vezetőség megválasztását, mely a Központi Iroda által küldött rabbibiróság határozata ellenére vezetete az érdekeinek megfelelő választást. Ha a vezetőség nem hajlandó a Din-Tóra alapján a választásokat kiírni, úgy engedjék meg nekik, hogy mint önálló hitközség, saját metszővel működjenek és amennyiben a jelenlegi vezetőség 30 napon belül a választást nem írja ki, úgy tiltas-

sanak le a jelenlegi hitközségi metszők a tástól.

Gábel Sándor (Trg-Mures) ellenzi, hogy plénum foglalkozzék mindaddig a szatmári ügyel, míg az kellőképpen bevizsgálva nincs.

Jozsovits Lipót (M-Sziget). Tekintettel, hogy Szatmáron annyira elmérgesedett a helyzet, hogyha ott rendet nem teremt a Központi Iroda, úgy a hitközségben megosztódás történne, mivel már a külön sakter és dájen réme is getti a hitközség egységét, ezt elkerülendő, solja, hogy tárgyalassék le a szatmári hitközség ügye oly módon, hogy az Iroda foglalkozzon a választás újbóli levezetésével, a Din Tóra határozata értelmében.

Friedmann Ferenc (Temesvár), az alapszabályok intézkednek, hogy ha viták vannak a községekbe, milyen módon kell ez esetekben járni. Ellenzi, hogy a nyílt plénum foglalkozzon ezzel a kényes kérdéssel.

Dancinger Lajos (Érmihályfalva) javasolja, hogy a választmány régebbi határozatainak megvitatásában, mely egy rabbi-bíróságot küldött ki a rezen érvényt a rabbi-bíróság, illetőleg a választmány határozatának, vagy adjanak a szatmári hitközség elkeseredett tagjainak mondják ki, hogy őket nem illetik meg a bíróság által nyújtott jogok.

Spitz Mayer (Besztercei) szerint a szatmári hitközség nem teljesítette a Din Tóra szabályait, ezért kimondott köteleességeket s ezért jár, hogy egy bizottság kiküldése mellett a választmány azonnal határozzon a szatmári hitközség jelenlegi vezetősége fölött.

Frankl Mihály (Szatmár) tiltakozik, hogy a hitközség sorsa fölött ad hoc, mindenféle bevizsgálás nélkül határozzanak. A szatmári hitközség élet-halálharcát jelenti, ha így járunk el. Erőszakkal akarnak egy virágzó hitközséget széjjel rombolni. A szatmári hitközség tősége az alapszabályok alapján áll, amely a szankcionálása mellett készült. Kéri, hogy a bizottság tárgyalja le a mai vezetőség sorsát. Az alapszabályok kormányhatósági jellegű gyása után, a választást az Iroda pártatlan nyitása mellett lehet vezetni. Tiltakozik, hogy erőszakos beavatkozás ellen s ha igazán letes szándék vezet mindenkit, akkor nem lehet egy nagy hitközséget széjjelrombolni. Tiltakozik a handabandázás miatt. Kéri egy bizottság kiküldését az ügy békés likvidálása végett.

Teitelbaum (nagykárolyi főrabbi). Erőszakkal akarnak a hitközség mai vezetőjét mindegy elodázta a kérdés végleges elintézésére. Négy évvel ezelőtt a szatmári vezetőség elhatározta, hogy a hitközség nem lehetett semmi békés megállapodást elérni. Nem akartam soha erőszakos közönségre nyulni és a Központi Iroda beavatkozására folytán az ügy elhalasztódott. Felfogásom szerint a hitközség egy részének nincs is helye az ortodoxiában és a türelemmel nem lehet a hitközség visszára állni ugyanakkor, amikor a hitközség mai vezetősége nap mint nap arca a rendeltetésekkel. Sem Din Tóra szabályait, sem a szatmári hitközség alapszabályait nem ad semmit. Lehetetlen volna nézéssel lenni. Legutóbb egyik metszőt az Iroda küldött el a hitközség, hogy az a pótgabella-jegyeket nyújtsa. Nézetem szerint ez nem felel meg a hitközség érdekeinek és utasításokat küldtem a hitközségnek, de az engedelmséget megtagadták. Azt akarják, hogy az Iroda vezesse az ügyet, vagyok azon a nézetem, hogy nem lehet a hitközség megosztást keresztülvinni oly hitközségben, ahol a vallásosságban oly kétféle felfogás van, mint a szatmári hitközségben. Két hitközséget választani a hitközséget s a jelenlegi hitközség vezetőségével szemben nem szabad lenni.

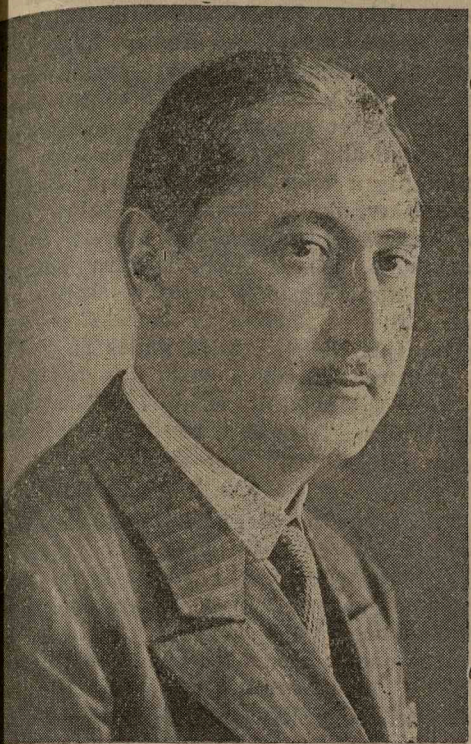
Hozzon már egyszer a választmány egy határozatot s nincs kifogása, hogy a bizottság küldessék ki, csak legyen már egy határozat, hogy a hitközség vezetője legyen az Iroda által küldött hitközségi elnök.

Spiegel nagykárolyi hitközségi elnök javasolja, hogy a hitközség vezetője legyen az Iroda által küldött hitközségi elnök.

Wézel Albert elnök rezümálja a határozatot: A választmány ama határozatát: amennyiben a szatmári hitközség nem választja meg a vezetőjét a 7-ik oldalon

Vak pizstrángok és vak emberek

A NÉPÜNK számára írta dr BORGIDA JÓZSEF képviselőjelölt

DR BORGIDA JÓZSEF

Szatmármegyei lista vezetője, akinek évtizedes politikai működése ismert az erdélyi közvélemény előtt. Országos feltűnést keltett annak idején az egészségügyi miniszterhez intézett feljelentése a szatmári ügyész ellen és működése a borsai per hírtárgyalásán. Szatmármegyében osztatlan örökös jelölése és remélhető, hogy a parlamentbe is tovább fogja folytatni nagyszerű munkáját a zsidóság javára.

Valamikor régen kezembe került egy könyv, aminek ma már — sajnos — sem címére, sem szerzőjére nem emlékszem. Ebben a könyvben egy nagyon érdekes elbeszélést olvastam, amely a jelenlegi választási küzdelmek folyamán általam tapasztalataim folytán eszembe jutott. A könyvben benne szó, hogy a zöld Steijerben van egy hatalmas sziklás hegy és ennek a sziklás hegynek a tővében van egy tó. A tó nem nagy, de pár hajó terjedelmű. De gyönyörű szép átjáró víze van, úgy, hogy mindenütt látni lehet a tó mélyét. Ebben a tiszta opálos vízű tóban gyönyörű szép pizstrángok uszkálnak. Ha az ember a tó széléhez közeledik, a pizstrángok villámszerűen tovább cikkáznak és egy kicsit jobbra vagy balra megmerevednek. Ez a tó nagyon híres arról, hogy a benne levő pizstrángok valójában még híresebb arról, hogy a vak pizstrángok idővel visszanyerik látó képességüket a sötétben. A sötétségbe úgy kerülnek bele, hogy a sziklás hegyből 2—3 méter szélességben víz folyik a tóba és a pizstrángok ösztönösen követve a forrás irányába usznak és így kerülnek a hegy üregeibe. Itt sötét van. Nem látják kivergődni és a sötétben megvakulnak a vakok azonban csak időleges, mert amikor a vakok ismét kitalálnak a napfényes tóba, lassan visszanyerik látóképességüket.

Nekünk zsidóknak sajnos szintén vannak vakjaink, akik bekerülnek a sötétségbe és elvesztik látóképességüket. Egy kis vállveregés, egy kis koncert, egyesek a Magyar Pártot ajánlják fel a zsidó tömegeket. Vakok szegények és nem látják, hogy csak egy pár ember körülöttük. Vakok és nem látják, hogy csúszós érdekeikkel csak éket vernek a zsidó közösségébe és ártanak vele önmaguknak és gyermekeiknek. Vakok szegények és nem látják, hogy a zsidó tömegek ujjongva és lelkesen mint ember ott állnak a zsidó lista mögött. Nem látják, hogy a zsidóság hosszú évek keserves tálatlatai után rájött végre arra, hogy hiába várt idegen pártokhoz, nem segít rajta más, csak saját testvére, akit már megismert és megbizhat.

Szerencsére vakjaink száma kevés. És hi-

szem, hogy ezek a vakok is nem sokára visszafognak kerülni a napfényre. Hiszem, hogy nem sokára ráfognak eszmélni arra, hogy becstelenség volt amit tettek és nagyon fogják szégyélni magukat. Mi szívesen fogadjuk majd a megtérteket. Mi megbocsájtjuk nekik az eltévelyedést és örülni fogunk majd ha látjuk, hogy ismét visszanyerték szemük világát, ismét gyönyörködhetnek a világosságban, a napsugárban, amelyet a mi testvéreink jobb jövője fog eléjük varázsolni.

Napok óta járom a községeket, városokat. Egy-egy élmény mindenik kis falu. Az a szeretet, az a ragaszkodás amivel bennünket fogadnak, ragyogóbb és fényesebb a napsugárnál.

Jól tudom, hogy a zsidó testvéreim öröme és boldogsága nem csak az én személyemnek szól. A lélek felujjongása az, hogy szabadnak érezheti magát. Ugy érzi, hogy legszentebb joga elhatározási szabadsága, hogy kivel képviseltesse magát, adásvétel tárgya nem lehet. A saját fiaiból választ, saját magának választ és ez örömet és megnyugvást ad nekik.

A most jövő választásokon a zsidóság az összetartásnak és a zsidó becsületnek fényes tanujelét fogja adni. Erről szentül meg vagyok

győződve. De vigyáznunk is kell, mert ha Isten ments e választásnál elbukunk, teljesen elvesztjük a tekintélyünket és úgy fognak kezelni bennünket az összes politikai pártok, mint egy figyelembe nem vehető tömeget, amely nem érdemli meg, hogy jogokat kapjon és ha lehet még az eddigiéknél is nagyobb terhekkel fognak sújtani bennünket.

Nehéz időket élünk és talán még nehezebbek fognak következni. A zsidóságnak egzisztenciális érdeke, hogy ezekben a nehéz időkben a parlamentben az ő gerinces és bátor fiai által legyen képviselve. Az a zsidó, aki most nem az összzsidóság érdekét nézi, az nem csak könnyelmű, de becstelen is. Becstelen pedig azért, mert szavazata nem csak a zsidóság tekintélyét, érdekét és egzisztenciáját veszélyezteti, hanem amilyen mértékben gyengíti a mi erőnket, ugyerősíti egy másikét, akinek soraiból kerülnek ki a Zelea Codreanu, Cuzák, a Hitlerek, a Héjasok.

A vakpizstrángok meséje nyissa fel a szemét a mi vak zsidó testvéreinknek. Ébredjenek fel és lássák, hogy vétkezik önmaga ellen és vétkezik gyermekei ellen az, aki ebben a mostani nehéz küzdelemben nem áll mellénk. Nyiljon ki mindenkinek a szeme és lássa be, hogy csak együttes erővel, csak közös akarattal tudnak segíteni a mi nehéz speciális bajainkon. Álljunk tehát mindnyájan az egységes zsidó párt zászlaja alá és vigyük azt minél fényesebb győzelemre.

A három antiszemita párt

A mostani választások alkalmából a figyelmes szemlélő három jelet talál, amely mögött a kéréshetetlen antiszemitizmus halálfeje vigyorg feléje.

Az egyik: a vasrács. A vasrács, amely a vasgárdát jelenti a maga gyűlöletével és erőszakosságával. Vajjon talán szimbólum a vasrács, amely mögé nem kerülnek a vasgárdisták, akármit is csinálnak?

A másik antiszemita párt, amely hivogatóan szól és szirénhangokat hallat: a LANC és Petringenariu-Motu pártja, amely egyenes vonallal jelzi azt a görbe vonalat, amely ennek a pártnak rövid pályafutását jelzi. Akinek tetszik, az rája szavaz, nekünk nincsen sok bajunk vele.

A harmadik antiszemita párt, ez az amiről szólni kell, mert ez viszont furcsa viszonyba került velünk: a zsidósággal. Ez a jel, amely a körben szimbolizálódik, szintén antiszemita párt, de abban különbözik a többi antiszemita pártoktól, a vasrácstól, meg az egyenes vonaltól, hogy zsidó szavazatokra is reflektál. Ez az antiszemita párt megakarja bontani a zsidóság egységét s ezért még veszedelmesebb, mint a többi antiszemita pártok. Az Uniunea jele ez, meg annak az ad-hoc alakulatnak, amelynek többi részei kimondottan olyanokból áll, amelyek jelszava a legsúlyosabb gazdasági antiszemitizmus, a zsidóság elnyomása minden olyan téren, ahol léte és kenyerre forog kockán. Ha nem volna olyan tragikus, akkor bizony nevetni kellene azon, hogy miképp állott össze egy frakcióba az UER a szilvatermelőkkel. Mi az, hogy szilvatermelők? kérdezné a laikus de ejkeseredetten kell elforduljon tőle, ha megtudja, hogy ez a főképen Bessarábiában ismert közélet miképpen dolgozott a zsidó kocsmárosok a zsidó szesztermelők, a zsidó egzisztenciák eller a szesz törvény legutóbbi parlamenti tárgyalásain. Ez a legveszedelmesebb zsidó ellenség, mert semmitmondó cím alatt, mint szilvatermelők, akarja elvenni a zsidó kenyérkereseti lehetőségeket. És csodálkozunk Fildermanékon, hogy ehhez hozzájárulnak, hogy odaadják magukat, ahogyan állnak körülönök be a legalkalmasabb zsidófalók a parlamentbe. Ezek a primárok ajánlották, hogy vonjanak be minden zsidó kocsmáros engedélyt és csak ők, vagy megbízottaik árulhasanak szesz árut az egész országban. A konverzió alatt meg olyant ajánlották, hogy a zsidó kereskedők érdekeit nem kell szem előtt tartani s ezek most az UER segítségével akarják tovább folytatni „áldásdus” működésüket az ujjongó összeülő parlamentben.

Ezek azok a negédesek, akik nem törrel és nem bottal akarják kiverni a zsidókat, hanem

szívós antiszemita munkálkodással, amely gazdasági téren igyekszik elérni komisz céljait. Fildermann ur és társai ezekkel mennek most. Mert nekik nem szent a zsidó önérték és öntudat. Ők azok, akik mindég és mindenkor és bárkinek szállítani akarják a zsidó voksokat, mint marhákat a vágóhidra. Ők paktáltak Jorgával is, aki viszont Cuza puzipajtásának bizonyult. Tavaly még Fildermann ur zsidó kötelességének hirdette a Jorga-kormány támogatását, mint ha nem látjuk volna, hogy ezzel egy antiszemita jellegű kormányra akarja rákényszeríteni a zsidóságot. Az egyik városban azt mondta, hogy csak Jorga. Viszont ugyanakkor Aradon azt hirdette a múlt évben, hogy minden zsidó a Magyar Pártra szavazzon. Ilyen kalandokba akarja állandóan belevinni a zsidóságot és most sem nyugszik. Érti és tudja már, hogy el fog tűnni, mert el kell tűnnön örökre a politikai arénából, ahol a Zsidó Párté lesz a döntő szó és övé a dicstelen kimúlás. Fildermann és társai a komikumba illő választási kartellje a harmadik és legveszedelmesebb antiszemita párt. Együtt vannak ők: valami hangzatos nevű Statuile Negustoresc. (vigyázat, nem a Sfațul, mert az nincs benne ebbe a hibrid alakulatba) meg a szilvatermelők, meg a patikusok, meg az összes hoteltulajdonosok, meg a restések és last but not least a brailai Háztulajdonosok Szövetsége is idetartozik. Csupa kis érdekecskék összehorogtatva Fildermanék széles körében. Végeredményben: aki egy kimondott antiszemita alakulatra akarja leadni szavazatát, aki azt akarja, hogy az UER machinációja révén (hiszen ők még amellet a lisztákon is háttul kullognak) antiszemiták kerüljenek a parlamentbe, azok támogassák őket. Szerencsénk, hogy mi zsidók mégis okosak vagyunk és tudjuk mit csinálunk. A három antiszemita párt közül egy sem és ez sem, az UER féle sem kap majd egyetlen zsidó szavazatot sem.

A vese, hólyag, epe gyomorbántalmak egyedüli biztos gyógyszere a
PAPTAMÁSI
„Lithynia”
GYÓGYVIZ

Kapható mindenütt.

Központi Ierakat: O R A D E A,
Sfr. N. Filipescu 23. Telefon: 176

Borsai nyílt levél az UER-nek és Fildermann urnak!

Most, hogy az UER Fildermann ur vezetésével itt megyénkben is igyekszik megbontani a Zsidó Párt egységét, aktuálisnak tartjuk ezúton is felhívni a Fildermann urnak, az UER elnökének figyelmét arra, hogy az általuk a borsai tüzvéz után gyűjtött 400000 leiből, amely kamajokkal együtt ma már 650000 leit tesz ki mindeddig csak 100000 leit kaptunk kézhez, s ezt is csak a romániai sajtó egységesen fellépő kényszerítő felhívására. Ezúton kérjük öke hogy a fenmaradt, illetőleg azt a Bukarestben fennakadt 550000 leit még most, a választások

előtt küldje le ide hozzánk, mielőtt még választási propaganda célokra fordítanák. Nagyon nagy szükségünk van erre a pénzre, hiszen még van itt számos ház, amely felépítésre vár. Nagyon szeretnénk látni már ezt az 550000 leit s egyáltalán nem értjük, hogy miért spekulálnak annak illetékes helyre való küldésével. Mire várnak? Nem elég, hogy ily régóta tartogatják ott a pénzt? Most tessék ezt ideküldeni, még választások előtt.

Tisztelettel: Egy borsai tüzkárosult

Tendenciózus álhírek a máramarosi választásokról

A Zsidó Párt erdélyi tartományi vezetősége a következő hivatalos közleményt teszi közzé:

Az Ellenzék c. napilap folyó hó 3-án megjelent számában arról ad hírt, hogy a Zsidó Párt megállapodást kötött a máramarosszigeti liberális párttal a küszöbön álló szenátorválasztásra vonatkozólag.

A Zsidó Párt erdélyi tartományi vezetősége megállapítja, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak és annak semmi alapja nincs.

Eppigy tendenciózus és valótlan az az álli-

tás, mely szerint megállapodás jött volna létre arra nézve, hogy Fischer József dr a máramarosi lista vezetője, ha másutt is megválasztják, a máramarosszigeti mandátumról lemond.

A valóság ezzel szemben az, hogy a Párt vezetőség dr Fischer József kivánságára, határozatlanul kimondotta, hogy dr Fischer minden körülmények között a máramarosszigeti mandátumot tartja meg s megválasztása esetén nem a máramarosi, hanem a szatmári mandátumról mond le.

A zsidóság életében 50 évenként játszódnak le sorsdöntő események

Anglia zsidó hitszónokai május 10-én tartották Londonban ötödik konferenciájukat, amelyen a brit birodalom főrabbija, dr Hertz tartotta a megnyitó beszédet. A kiváló főrabbi beszédében áttekintést nyújtott a zsidóság helyzetének az utolsó években történt alakulásáról.

Gondal és nyugtalansággal szemléljük a hitlerizmus előretörését Németországban. Ha Hitler végleges győzelme nem is fogja hozni a beígért pogromokat vagy a zsidó lakosság kiéheztetését, az azonban biztos, hogy az állami szolgálatból menesztik a zsidókat és az emancipáció-adta jogait is megszüntetik.

Ezután a főrabbi megemlékezett az orosz szovjetről, amely most építi a Bebel tornyát. Itt ugyan nem fosztják meg hivatalosan a zsidókat joguktól és az antiszemitizmust, mint a reakció egyik nemét sem engedik érvényesülni, a zsidóságot azonban a vallások elleni harc keretében kiméletlenül üldözik.

Beszéde további során utalt arra, hogy a zsidóság életében 50 évenként játszódnak le a jelentős, gyakran sorsdöntő események. Ötször 50 évvel ezelőtt, 1682-ben még égtek a spanyol inkvizíció máglyái, mialatt Anglia nagylelkűen megnyitotta kapuit a kiűzött zsidók előtt. Ugyan-

ez évben nyílt meg az akkor még angol fennhatóság alatt álló Északamerikában az első zsinagóga. Ötven évvel később 1782-ben nyílt meg Angliában az első Talmud Tóra-iskola. Ujabb ötven év múlva, 1782-ben adta ki II. József osztrák császár híres türelmi rendeletét. 1832-ben jelent meg Leopold Zunz nagy műve „Die gottesdienstlichen Vorträge der Juden.” A következő ötvenedik év az 1882-ik hozta az orosz pogromokat és ugyanebben az évben indult meg a tiszsaeszlári vád nagy pere Most pedig 1932-ben a hitlerizmus fenyegeti a zsidóságot

Hasznos tudni,

hogy **Schmidthauer**

természetes **Igmándi**

keserü vizében a természetnek hatalmas gyógyító ereje érvényesül,
Utasítás minden palackhoz mellékelve
Kapható mindenütt!

BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ (ROMÁN NAUHEIM)

páratlan szénsavas radioaktív sós-vasas forrásvízekkel

Biztos gyógyhatású szervi, elhízásos, érlemezésedés szív- és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.

Női betegség a változásos zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc.) eseteiben legjobb eredménnyel.

Természetes szénsavas sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árral.

Uj modern napfényes stranddal. — Fürdőidény május 15-től október 1-ig.

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld:

MUSCHONG BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Fürdőigazgatóság, Buziás, Bánát.

Az idén minden olcsóbb mint tavaly!

Az idén minden olcsóbb mint tavaly!

Orosz panaszok

„Emesz” az oroszországi zsidó kommunista lapja panaszodik, hogy az „Apikojre” szervezet (zsidó ateista klub) működése elnére sem lehet a Szovjetunió területén a vallási életet kiirtani. Az Emesz által kiküldött tanulmányi brigád megállapította következőket: A „Lubawitscher rebbe” beszélt midrosa, melyet munkás klubba alakítottak, most üresen áll, mert a zsidó munkások, még mindig a rebbe befolyása alatt állnak, gyelemből kerülnek a klubba. A brigád, amely Szmolenszket és Ukrajna más köreit beutazta, felpanaszolja, hogy a jiddis kultúra lehangolban van, mert a zsidók az orosz iskolákat látogatják. Sehol se találták az „Emesz” példányát. Megállapítják, hogy a zsidó vallás nagyon gyökerezik még a zsidó kollektívákban, mert igen sok helyütt megtartják a szombat az ajtófélfára felerlik a mezűzöt és peszách macoszt sütnek.

*

A Charkowban megjelenő zsidó kommunista napilap, a „Stern” közli, hogy a kolinindorfiumi jelentékenyen csökkentek a sertés tenyésztés eredményei, ami annak tudható be, hogy a kolonisták nagy része vallási előítéletek miatt még mindig idegenkedik a sertéshizlaltól. A „Stern” hatványozottabban felvilágosító munkát követel, hogy likvidálni lehessen a vallási előítéletek gyökereit is, amely sok tekintetben még mindig kerékkötője a szovjet terveknek. Mindazok ellen, akik szabotálják a sertés tenyésztés fokozását a szovjet napilap erélyes rendbályok életbeléptetését kéri.

Válság pusztít a jesivák között

Newyork, Dr Julian Morgenstern a Hebrew Union College elnöke közölte a sajtó képviselői előtt, hogy a héber tanítóképzőt pénzügyi deicit miatt, kénytelenek lesznek bezárni. Még elmúlt évben Adolf S. Ochs a „Newyork Times” kiadója 20 ezer dolláros adományával biztosította a kollégium egy éves működését, azonban időszerűen nincsenek többé semmilyen erőforrások, amelyek a továbbiakban is lehetővé tennék a szeminárium fennmaradását. A Hebrew Union College-ben 2000 hallgató folytatott tanulmányokat, amelyek közül 176-an egyetemi képzésre jelentkeztek.

Berlin, Németország három rabbi főiskola, a berlini főiskola és szeminárium, valamint a Breslaui szeminárium ugyancsak a megszűnés előtt állanak. E szemináriumok mindaddig a községek szubvencionálása segítségével működtek, de a hitközségek válságával egyidejűleg nekik is szűkös viszonyok köszönhettek. Az elmúlt évben már az utolsó erőforrásokat is kimerítették és jelenleg teljesen kilátástalan, hogy a tanév kezdetével lehessen megszervezni a főiskola újra való megnyitását. A szeminárium vezetője most a zsidó nyilvánossághoz fordul, hogy adományokkal tegyék lehetővé a főiskola további működését.

Kitűnő כשר ארמ'ה házikos zsidó konyhára is nagyon olcsón kapható. Ugyanott lakás is bérelhető. — Cím: **ÖZV. BERKOVITS MÁJERNÉ** O R A D E A, Kapacinus-u. 19. ajtó jobbra 14.

FÉRFISZÖVET különlegességek

bámulatos olcsó szállított árakban

Havas & Grünfeld

Engross Endetail posztóáruházában Str. Avram Iancu (Kossuth utca 8)

Cégünk szoliditására kérjük meggyőződnie

HIREK

"Népünk" cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

Péntek TámuZ 4. július 8.
Szombat TámuZ 5. július 9.
Heti szidra: קרה
Heti haftora: ויאמר שמואל
Perek 4.

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 9.25
Gyertyagyújtás 9.30
Istentisztelet kezdete 9.35
Szombat befejezése 10.30

ELHIVJUK ELŐFIZETŐINKET. Különösen azokat, kiket inkasszánsainknak nem állunk feljuttatni, hogy hátralékos előfizetési összegeinket számunkra haladéktalanul adják be. Kérjük olvasóinkat, hogy nehézségeinkben támogassanak bennünket, hogy leveleinket akadálytalanul küldhessük a jövőbeni számunkra. A „NÉPÜNK” kiadóhivatala.

— Terjesszéték és szerezzetek előfizetőket a helyi zsidóság egyetlen független és legolvasottabb lapjának, a NÉPÜNK-nek. A NÉPÜNK-ért egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.

— Felhívás! Tudomásunkra jutott, hogy a zsidóság nyomor következtében az utóbbi években több kis hitközség teljesen feloszlott és a megmaradtak minden gondoskodás híján és támogatás nélkül a Széfer Tórák vajamint templomok maradtak. Felhívásunk szól tehát azoknak, akik tudomással bírnak hasonló esetekről, hogy szerkesztőségünknek erről értesítsék, hogy módunkban álljon megtenni a szükséges lépéseket a Széfer Tórák és kegyességeinek megmentése érdekében.

— Bonyodalmak a jeruzsálemi orth. rabbibetöltése körül. Rabbi Chájim Sonnenfeld elhunytával időszerű lett a jeruzsálemi orth. hitközség főrabbiszékének betöltése. A jelenlegi főrabbi azonban azon az állásponton van, hogy a jeruzsálemi orthodoxiának nincs jogja a főrabbit választani (?). Mígkor a huszti főrabbi vonakodása után arról volt szó, hogy a jeruzsálemi főrabbit hívják meg a megüresedett székre, Kuk főrabbi köréből levelet írtak, amelyben din tajrora hívták arra az esetet, hogy elfoglalná a neki felajánlott állást.

— A kanadai zsidóság történetéből. Száz évvel ezelőtt 1832-ben nyerte el a kanadai zsidóság az emancipációt és ebből az időből származnak a legjobbra azok a törvények, amelyek még ma is érvényben vannak. Zsidó telepések 1760-ban léteztek meg először Montrealban, ahová a zsidók először vándoroltak ki. A többi európai államból csak a 19. század elején jöttek zsidók Kanadába, főként Lengyelországból, Oroszországból és Németországból. 1801-ben a zsidó lakosság száma mindössze 2393 volt, míg 1901-ben már 10000 és ma 150 000 a zsidó lélekszám. A zsidó lakosság legnagyobb százaléka mezőgazdasággal és állattenyésztéssel foglalkozik. — A zsidó élet is meglehetősen fejlett. Mindegyik városban vannak zsidó iskolák, színházak és templomok. Még 1919-ben alakult meg a kanadai zsidóságot egységesen összehangoló Canadian Jewish Congress. A cionista eszmét igen fogékony és már Herzl fellépése óta megjelent alakult Montrealban cionista szer-

— 15 hónap — zsidógyilkosságért. A szalonikii törvényszék az elmúlt héten mondta ítéletet Pandeli Kiriskopoulos antiszemita merénylő fölött, aki mintegy két évvel ezelőtt megölte Samuel Nefussi zsidó polgárt. A merénylő annak idején behatolt Nefussi lakására és a legnagyobb hidegvérrel több revolverlövessel hajlira sebezte. A bíróság bűnösnek mondta ki az antiszemita merénylőt, aki mi sem tudott felhozni mentségére és 15 havi fogházra ítélte. A zsidó lakosság körében, természetesen nagy felháborodás uralkodik a tulságosan enyhe ítélet miatt, hiszen a gyilkos maga is beismerte — hogy kizárólag antiszemita motívumok vezették rá a gyilkosságra. Nem véletlen tehát az az ítélet sem, amikor pár hónappal ezelőtt a szalonikii pogrom összes vádlottait felmentette a bíróság. Görögország minden törvényszéke zsidó és antiszemita perekben tanúságot tesz amellett, hogy szimpátiával viseltetik a zsidóellenes mozgalmak iránt és ítéleteiben a legnyilvánvalóbb elfogultságnak adja tanujelét. A szalonikii pogrom ítélet kapcsán azonban az is kiderült, — hogy felsőbb helyről is antiszemita irányban befolyásolják a bíróságokat, minthogy az ügy, amely kezdetben egész fejtűnően a zsidó áldozatok mellett foglalt állást, később taktikát változtatott és pogromhősök felmentését, valamint a zsidó vádlottak elítélését kérte. Természetesen az antiszemita hatósági jóváhagyás ily magas fokán Görögország minden vidékén kisebb-nagyobb pogromokat intéznek a zsidó lakosság ellen, mert ez a legbiztosabb eszköz arra, hogy a hatóságok előtt presztizst és befolyást nyerjenek. A zsidó hitközségek, szervezetek és intézmények, most a külföldi zsidóság segítségével hatást akarnak gyakorolni a görög kormányra, hogy erélyesebb eszközökkel fojtsa el az antiszemita megnyilvánulásokat.

— Számos női bajnáj a természetes „Ferenc József” keserűviz használata végtelen nagy megkönnyebbülést szerez. A nőorvosi klinikák bizonyítványai tanúsítják, hogy a rendkívül enyhe hatású Ferenc József vizet különösen a születési osztályon a legjobb sikerrel alkalmazzák. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Ismét antiszemita kilengések Lengyelországban. Néhány hónapja talán, amikor az emlegetes vilnai pogrom lejátszódott, hogy Lengyelországban viszonylagos szélesend uralkodott. Néhány hete azonban ismét lábrakapott országszerte az antiszemita tevékenysége és napról-napra elszomorító jelentések érkeznek Lengyelországból. — Kalyszból jelentik, hogy Pjask községben az országos vásár alkalmával egy huligán banda támadta meg a zsidó kereskedőket és „Üssétek a zsidót, mentsétek meg Lengyelországot!” csatakiáltással véresreverték a vásár zsidó látogatóit. Az antiszemita azonban nem álltak meg itt, hanem tulajdonképpen céljuk elvégzésére tértek rá. Fosztogatni kezdték a zsidó kereskedők sátrait és minden megmozgatható értéket magukkal cipelték. Nyilvánvalóan megmutatkozott itt is az antiszemita lényeg: ideológiai bázist nyerni a rabláshoz, fosztogatáshoz és a bűnözési hajlamok erköljestelen kielégítéséhez. A lakosság között nagy izgalom uralkodik, minthogy a kormány a sorozatos kilengések dacára sem nyújt kellő biztonságot a zsidó lakosságnak.

E Z Ü S T menorák Haranggyertyatartók, védjegyserlegek, evőeszközök, templomi kegyeszeretek, bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban. Gyártása és eladása:

„TACAMUL”

e z ü s t á r u gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u. 6)

Husz Fáraó temetési menete vonult végig Kairó uccáin. Kairóból jelentik: Pár nap ezelőtt a legérdekesebb menet vonult végig Kairó uccáin, amelyre Egyiptomban emlékeznek. A kora reggeli órákban husz faraó és nyolc királynő mumiáját szállították át a kairói muzeumból a királyi holttestek számára felállított mauzóleumba. A különös menetet óriási tömeg nézte végig.

Newyork kétmillió zsidó lakossága a gazdasági válság által néptelenedik. — A Jewish Centre Executive legutóbbi ülésén, hol az amerikai zsidóság mélyülő válságáról tanácskoztak, a zsidó szervezetek vezetői. Rabbi Barnett Bricker többek között a következőket mondta: Newyork 2 millió zsidó lakossága közül a közeljövőben számosan el kell hagyniuk a metropolist, ha életlehetőségeikről gondoskodni akarnak. Az ipari válság, mely különösképpen ebben a nagygyárvárosban érezteti hatását, arra kényszeríti a zsidó tömegeket, hogy a mezőgazdaság felé orientálódjanak és az Egyesült Államok mezőgazdasági vidékein helyezkedjenek el. Ettől eltekintve az ipari termelés is decentralizálódik, ami ugyancsak a zsidó tömegek más irányban való elhelyezkedését vonja maga után. Rabbi Barnett Bricker előszeretettel foglalkozott azzal a gondolattal, hogy a zsidó tömegek visszatérnek az őstermeléshez, ahol véleménye szerint, nagy fejlődési lehetőségük van még.

— 7 évi fegyházat kapott egy bulgáriai antiszemita terrorista. Több ízben beszámoltunk arról, hogy néhány hónappal ezelőtt Szófiában a Rodna Zastita antiszemita szervezet merényleteket követett el zsidó polgárok ellen. — A merényletek vezetője a jól ismert Dimitri Kal pakschijeff terrorista volt, akit többi társaival együtt most vont felelősségre a szófia-i törvényszék. Kalpaktschijeff-et a törvényszék 7 évi fegyházra, míg másik két társát másfélévi, illetve hat évi fogházra ítélte. A vádlottak börtönbe való visszaszállítását az antiszemita szimpátia tüntetésre használták fel és virágokat szórtak az elítéltekre.

A legszebb zománcfényű gallérokat tisztítja

KLEIN gőzmosóda

Str. Vlahuța 4. (Szent János-ucca)

TAKARÍTÁSRA

festék-, lack- és kefeárut valamint a világhírű „Express” poloskairót és „Express” Magasfényt, mely butorát ujjá varázsolja; legolcsóbban csak **STERN S. ENDRE**

kefegyáros és festéknagkereskedőnél szeresheti be
ORADEA

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 578 Telefon 378

Vásárlásainál hivatkozzon a „NÉPÜNKRE”

**Fürdődresszek
fürdőruhák**

divatlap szerint egész vékony
finom külföldi anyagból meg-
lepő **OLCSÓ ÁRON** készülnek.

LONDON

k ö t ő d é b e n
KOSSUTH - UCCA 1.

Kivételesen mindenkinél ingylen adunk egy ruhára való,

ha **július 15-ig** divatházunkban vásárol és pedig

500 leies vásárlásnál:

1 ruhára való mintás batisztot;

1000 leies vásárlásnál:

1 ruhára való francia maroként;

2000 leies vásárlásnál:

1 ruhára való mintás mosóselyem;

Az ajándékkajció idejére eddig is feltűnően
olcsó árainkat leszállítottuk.

Kovácsék Sas-passage

Szabóságomat áthelyeztem

Bémer-tér 3 szám alá (Roth M. utóda cég melé)
Olcsón készítek legújabb divatu ruhákat valódi angol szövetekből is!!

HACKMAYER férfiszak

Ki fedezte fel Amerikát?

A tudományos világ nem jutott még egységes platformra arra vonatkozólag, hogy Columbus Olaszországból vagy Spanyolországból származott-e és hogy zsidó ivadék lett volna-e. de ha Columbus nem is volt zsidó — Amerikát mindenképpen egy zsidó fedezte fel? Egy zsidó, tefilin-nel, aki mint hódító jött Délamerikába.

Legújabban megállapították, hogy jóval Columbus előtt, ezer esztendővel a keresztény időszámítás előtt, sémita hadvezér, Vira Kochu, fedezte Délamerikát és rálépett földjére. Az amerikai őstörténelem homályos képeiből, azokból az edényekből, amelyeket az inkák, Mexikó és Guatemala egykori legendás urainak országában kiástak, határozottan sémita motívumokra bukkantak. Most azonban jelentős dokumentumok kerültek felszínre erre vonatkozólag. Nevezetesen kiástak néhány képet, amelyek Vira Kochut ábrázolják, egy kimondottan sémita típust, amelynek vonásait még fel lehetett ismerni a kiásott urnán, amellyel számos portrét és különféle motívumot emeltek ki. Ami azonban a legérdekesebb, Vira Kochut mindezen képeken egy különös jellegzetességet visel, nevezetesen egy a fejét körül övező szíjját, amely a homlokon egy kis négyzetes dobozzal egyesül, ami kétségtelenül nem egyéb, mint egy valódi tefilin. Ha pedig tefilint viselt a fején, bizonyosan zsidó volt, ehhez pedig nem kell felhozni bizonyítékul sűrű, hosszú szakállát, amit Amerika őslakói sohasem viseltek.

Pörben az Istennel

Irta Izrael Majofisz

Sok-sok évvel ezelőtt történt ez a história Berdicsevből, ahol a nagyhirű rabbi, Lévi Jichak volt a rabbi.

Nem volt sem ros chodes, sem más szabad iskolamentes nap, reb Sissel, a melamed (tanító) mégis korábban küldte haza tanítványait az iskolából. Aztán fölöltötte szombati ruháit, bibor-kalapját, rendbehozta szakállát és elindult a városba reb Lévi Jichakhoz.

Már régen foglalkozott ezzel a gondolattal. Amikor most a felesége folytonos panaszaival és könnyeivel végleg elkeserítette, elhatározta magát erre a lépésre.

Reggeltől estig bajlódott tanítványaival és alig kereste meg a száraz kenyeret. Még szombatra is alig akadt egy darabka hus, a péntek esti kidduszt is csak kalácsra mondhatta el; borra nem teltet.

Felesége, Dvoire mégsem panaszkodott, sohasem tejt neki szemrehányást. Becsületes, jóra való felesége volt, aki nem akart szívfájdalmat okozni férjének.

Ezuttal azonban igaza volt az asszonynak. Rechomke, leányuk már 22 éves és még mindig nincs kilátás férjre. Összes barátnői már rég férjhez mentek, csak ő hervad, mint virág az ablakban. Nincs hozománya és az évek egyre telnek.

„Te nem vagy apa — így siránkozott napról napra Dvoire. — Nincs szived, nem fáj neked,

hogy a gyermeked egész éjelenken át sir.”

Pedig az apának is nagy szomorúságot okozott leánya fájdalma, de ő férfi és nem szabad mutatni.

„Ha igazi apa volnál, mint a többiek, — mondotta Dvoire — már régen elindultál volna egy kis „körutazásra” és összehoztál volna valami pénzt.”

Erre azonban reb Sissel nem tudta magát elhatározni. Ezt érdemelte meg ő az Istentől?

Ilyen gondolatokkal érkezett a „rebbe” háza elé. Szíve erősen dobogott, amint a rabbi szobájába lépett. A rabbi felemelte tekintetét, az előtte levő könyvből és barátságosan üdvözölte:

— Mi jót hozol édes fiam?

— Panaszom van — felelte reb Sissel.

— Panasz? Ki ellen?

— Az Isten ellen! — felelte Sissel határozottan és bátran.

Reb Lévi Jichak szelid szemeivel figyelt a panaszra.

— Te vagy a panaszos — mondotta — add elő tehát az ügyet. A panaszolt is itt van, hiszen „Az Ur dicsősége betölti az egész világot.” Beszélj!

Reb Sissel elmondta egész élete folyását, hogy becsülettel tölti be hivatását és egyetlen leányát hozomány hiányában nem tudta férjhez adni. Így fejezte be panaszát:

— Magamnak és feleségemnek nem kérek semmit, bizonyára nem érdeklünk más sorsot. De a gyermekemnek köteles adni. A mi bölcseink azt mondják, az ember teremtésében része van

az apának, az anyának és az Istennek, mint a taltassék az Ő neve. Nos, mi ketten felnevelés és ruháztuk gyermekünket, tehetségünk szománnyt nem tudtunk neki adni. De ő, a második szülő megteheti, mert neki van, irva vagyon: „Enyém az ezüst, enyém az arany. Miért ne járuljon hozzá a mi közös gyermek kiházasításához?”

Reb Lévi Jichak figyelmesen végigfigyelt a ta és kérdé:

— Van már kilátás völegényre? Avagy csak a pénz hiányzik.

— Egy kitűnő fiatalember, Jakob Moszkola egyik kitűnő bocherja van kiszemelve. Csak 300 rubelem hiányzik hozományra és kodalmi költségekre.

— Ha így áll a dolog — mondja Reb Jichak — úgy igazad van. De hátha a hozomány részese, akitől te a pénzt követeled, nem jár hozzá ehhez a pártihoz? Talán nem tetszik legény? Ezért menj haza és három nap múlva gyere vissza. Addig én meg nézem magam az azt a fiatalembert.

Másnap a rabbi elment a régi templom felé. Ott találta a fiatalembert, levizsgáztatta és tudományának és Istenfélőnek találta.

És amikor három nap múlva Reb Sissel döntés végett eljött, így szólt hozzá:

— Láttam az ifjút, nagyon tetszik nekem. Ő az igazi kiválasztottja gyermekednek. Megnyerted! Az Isten 300 rubeleddel adósod.

Reb Sissel ujjongva ugrott fel:

— Kaphatnám az ítéletet írásba?

— Igen válaszolt Reb Lévi Jichak.

Legszebben, legolcsóbban fest, tisztít L. Y. O.

idea, Uri-ucca 1, Mészáros-u. 4. (Royal-kávéházzal szemben) és Uri-ucca 34. :: Telefon 5-53.

(Folytatása a második oldalról.)

ten belül nem ír ki új választást, úgy a már
jónnan alakított hitközség vezetősége be-
állítja az új metszőket. A jelenlegi veze-
tőség megszűnik továbbra is állásában és egy
ideiglenes vezetőség választja. Egyide-
jűleg a jelenlegi rezsim metszői a renitens-
kedő hitközség vezetőséggel szemben, letil-
tatnak a vágástól.

A tárgysorozat harmadik pontja következik:
Országos képviselő választással kapcsolatban:
Friedman Ferenc hozzászólása után, Wézel
első főbb elnök kimondja a következő hatá-
sot:

Tekintettel arra, hogy a központi iro-
dak hitéleti szervezeti keret, a válasz-
tástól a központi iroda nem foglalkozik, leve-
l napirendről s csak azt határozza el, hogy
hagyja az egész erdélyi zsidóságnak, hogy
választások alkalmából, az urnáknál azokra
a zsidók szavazatukat, akikre szavazni zsi-
dizniük sugallata diktálja!

Klein Jakab halmi rabbi javaslatot tesz,
hogy a Központi Iroda végrehajtóbizottsága
adja ki határozatilag, miszerint követeli a
központi irodától az ortodoxia képviselőit a szená-
tában való bjtosztását.

Késő este volt már, amikor a választmányi
ülés véget ért, amely egy nagyon fájdalmas se-
hogyott nyitva, amely még sok bajt fog okoz-
ni ez a szatmári hitközségben dúló harcok,
amelyre legközelebbi számunkban még részlete-
visszatérünk.

Gazdasági terror Lengyelországban

Posen. Annak dacára, hogy a zsidó hitközsé-
s és politikai személyiségek már több ízben
bejelentették a kormánynál az országszerte
széleskörű antiszemita brutalitások ellen, a
kormány szocialista terrorszervezetek tovább-
fejlesztését gyilkos uszításukat a zsidó lakosság
ellen. Thornban minden kereskedelmi forgalom
leállt. Az antiszemita rohamcsapatok meg-
támadták a zsidó kereskedők negyedét és meg-
gyilkolták minden keresztényt abban, hogy
szociális munkáikat itt eszközözzék.

Előző cikk után — megkaphatod írásban.

És a rabbi írta: „A panaszos panaszanak
hallgatása után, amelyet a világ ura ellen
beszített elő, a berdicsevi hitközség bírósága
szükségnek találta a panaszt és az Istent 300 rubel
fizetésére kötelezi, a panaszos leányának ho-
mánya, kiházasítás céljaira.” Aláírta az ítéle-
s átnyújtotta Reb Sisselnek, aki azt gondo-
s és boldogan zsebre vágta.

Magához hívatta ezután a fiatalembert és
mondta neki:

— Tudom, hogy a leányom neked tetszik.
De adom feleségül. De készpénzem nincs ho-
mánya, ellenben adhatok neked egy váltót
300 rubelről a világ leggazdagabbjától. Rendben
van?

Elbeszélte neki az egész esetet és megmu-
tatta az ítéletet.
Az ifju boldog volt, kijelentette, hogy ez
jobb, mint a készpénz. Reb Joel, a rőföske-
dő szívesen adott Reb Sisselnek hitelbe
szükségszerű ruhákat, amikor az Isten váltóját
mutatta neki. A szabó is hitelbe készítette el
a ruhát.

Az esemény általános beszéd tárgya lett
Berdicsevben és mindenki csodálkozott. Egy hét-
napos megváltás volt az eljegyzés és egy hónapra
az esküvő.

Ilyen esküvőt Berdicsev rég nem látott. A
legnagyobb családok adták a bort és húst. A legelő-
bb családok jöttek el az esküvőre. A tem-
etőudvar és a szomszédos uccák feketélettek

HETI GLOSSZÁK

Icig Menachem halála

Icig Menachem falticeni-j zsidó hordár hősi
halottja lett a most folyó választási küzdelmek-
nek. Nemhiába uszítanak a cuzisták mindegy-
ben a zsidók ellen, nemhiába akarnak forradal-
mi hangulatot teremteni az országban: első szo-
moru enedménye már meg volt ennek a féktelen
agitációnak. Gheorge A. Georgezei nevű cuzis-
ta ágens megszöjtötte az uccán szegény Icig Me-
nachem hordárt és megkérde, hogy mire fog sza-
vazni. Mikor a zsidó azt válaszolta, hogy az ő
belső ügye s hogy nem szavaz Cuzá pártjára,
akkor ez a magából kivetkőzött antiszemita
őrült vasdoronggal úgy fejbeverte a szegény
hordárt, hogy koponyacsonttörést és agyrázkó-
dást szenvedett és másnap reggel halott volt ez
a falticeni „teljesjogu romániai állampolgár”.
Ami ezután következik, az már klisé. A hitköz-
ségi elnök elmegy a prefektushoz, a prefektus
ur pedig az ismert választ adja: hogy „az igaz-
ságszolgáltatás megfogja tenni kötelességét” és
a gyilkost letartóztatják.

Vajon mit következtessünk ebből a tragi-
kus esetből? Talán pusztába vesző szó módjára
kérjük a kormányt, hogy fékezze meg a szélső
jobb ilyen borzalmas eredményeket hozó agitá-
cióját? Vagy hívjuk arra, hogy amennyi
erőt tud kifejteni a szélsőbal eltiprásában,
annyi erőnek felét áldozza a szélsőjobb megfé-
kezésére, mert ez is éppen elég volna ahhoz, —
hogy Icig Menachem most ne rothadjon
a falticeni-j zsidó temetőben? Használjunk erős
szavakat és döngessük ököbészoruk kezünkkel
a rossz akaratnak és meg nem értésnek gráni-
köveit? Miért? Feltámasztjuk vele szegény
testvérünket? Vagy megjavulnak ezzel a cuzis-
ták és tisztességesebb lesz-e vajjon metodusuk?
Óh, ne áltassuk magunkat, ülünk le a földre,
szaggassuk meg ruháinkat, ahogy minden márt-
tyrónál szoktuk s amelyekben olyannyira bővel-
kedik szegény zsidóságunk. S ha ezek után hoz-

az emberektől, az egész város kivonult, hogy
szemtanuja legyen az Isten kontójára rendezett
lakodalomnak.

Az esketési szertartást maga Reb Léwi Jic-
hak végezte. Szentséges csönd uralgódott, ami-
kor magasra emelte a serleget és a bor feletti ál-
dást elmondotta. Azután a vőlegény elmondotta
a házassági formulát és a tömeg izgatottan várta
a pillanatot, amikor a templomszolga ősi szokás
szerint Jeruzsálem pusztulásának az emlékére
lábával eltör egy poharat és a „mázeltov” el-
hangzik.

A samesz rálépett a pohárra, erőset dob-
bantott rá a lábával, de a pohár nem tört össze,
hanem belesüppedt a puha talajba. Ujra meg-
próbálta a sarkával, de a pohár még mélyebbre
sülyedt. Ez még nem fordult elő. Tanácstalanul
állt a samesz.

— Törd össze a poharat! — parancsolt rá
Reb Léwi Jichak. A samesz harmadszor is meg-
próbálta minden ereje megfeszítésével rátaposni
a pohárra. A pohár még mélyebbre nyomult a
földbe, míg valami ércbe ütődő hangot hallottak.
„Kiásní!” Adta ki a parancsot reb Léwi Jichak.

A tömeg halotti csöndben figyelt. Ásókat
hozta és néhány perc múlva egy elrozsdásodott
kazettát emeltek ki a földből, amely telve volt
aranypénzekkel.

Reb Léwi Jichak átnyújtotta Sisselnek a
kincset: „Fogd, ez a tied! Az Örökkévaló — di-
csértessék az Ő neve — ezennel megfizeti ne-
ked sokszorosan a tartozását azért, amiért hite-
leztél neki.”

zánk méltó csattanós feladatot akarunk adni, ak-
kor támogassuk azokat a zsidókat, hogy megvá-
lassák őket, akik majd a parlament szöszké-
ről kell kiverekedjék a megalapítás teljes meg-
változását, amely majd egykor remélni engedi,
hogy az Icig Menachemek tizezrei nyugodtan
járhassanak majd az uccákon és ne kelljen fél-
nőnek egy vasrud lecsapásától, amely minden
meggondolás nélkül bukkonjon le bennünket,
amiért zsidóknak születünk.

Stern Samu

méltóságos urat nagyon sokat és nagyon sokan
támadják mostanában. Mióta ros-hakohol, min-
denütt a legnagyobb tisztelet hangján irtak és be-
szélték róla. De már csak mult időben beszélhe-
tünk erről. Mert most sokan támadják s ennek
oka az, hogy az Országos Iroda elnöke is akar
lenni. S ezen van a hangsúly — hogy akar. Már
pedig, ha valaki valamit nagyon akar s ő maga
göresösen ragaszkodik hozzá, az nem lehet ál-
dásos. Most ellene fordul Vészi József és ellene
dr. Friedmann kormányfőtanácsos, ellene van
dr. Gál Jenő és élesen bírálja Kaszab Elemér. —
Bennünket csak egyért érdekel az ügy. Mert örö-
met, kell hogyha „koved”-ről van szó, még van
érdeklődés a pesti zsidóságban. És azért sem
kell sirjunk, hogy dr. Szabolcsi ur machinációi
nem mindig válnak be. Tanulság viszont az, —
hogy senki se szaladjon a „koved” után, ha nem
viszik azt neki aranyálcán, ahogy vitték annak
idején a hitközségi elnökséget Stern Samunak.
De most töviskoszorúval fején juthat a Közpön-
ti Iroda elnökségéhez. Hát kell neki a tövisko-
szoru? Kell neki a nagy támogatások pergőtüze?
Hogy mindenki úgy beszéljen majd róla, mint
az anekdotabeli hitközségi elnökről, aki minden
ki zsidó és végül mindezt vállalja, — szerinte
legalább — a kovedért.

GROSZ DÁVID
szalmakalappár
Satu-Mare, Str. Petru Rarez 35/37
Mindenféle kalapgyártáshoz szükséges fonatok
és nyersanyagok raktára 58

A Zsidó Párt gyűlései

A Zsidó Párt sorozatosan tartja meg min-
den nagyobb zsidó centrumban nagy és körzeti
gyűléseit. Vasárnap délelőtt Nagyváradra érke-
tek Dr. Fischer József, a Zsidó Párt tartományi
elnöke és Dr. Klein Miksa az országos ügyvezető
elnök. Irányításuk alatt a helyi vezetőség a
Lloyd külteremben tartotta meg látogatott
nagygyűlést. A gyűlésen felszóljak Mittelmann
Jakab, Dr. Bárdos Imre, Dr. Váradi Ödön, Spit-
zer Benjamin, Dr. Klein Ernő és Kesztenbaum
Miksa. Majd pedig Dr. Klein Miksa jidis nyel-
ven beszélt nagy hatással, foglalkozva a Zsidó
Párt céklitüzéseivel. Utánna Dr. Fischer József
tartotta meg általános érdeklődés mellett nagy-
hatású beszédét, melyben a Zsidó Parlamenti
Klub munkájának beszámolásával, rámutatott
arra, hogy az erdélyi orth. zsidóságnak a helye
csak az azon Zsidó Pártban lehet, mely egyedül
hivatott és jogosult speciális zsidó érdekeket
képviseelni.

Délután Dr. Fischer József és Dr. Klein
Miksa Szatmáron ezer főnyi tömeg előtt tartot-
ták meg programbeszédüket. Dr. Hunvald Izi-
dor megnyitja és Dr. Katz Izsó jidis nyelven
történt hozzászólása után Dr. Borgida József, a
szatmári liszta második jelöltje, lépett a pódí-
umra, aki nagy politikai expozéjához a nagy kö-
zönség hosszantartó éljenzéssel honorált. Ha-
sonló népgyűlések voltak az ország többi nagy
zsidó centrumaiban is és minden remény meg-
van arra, hogy a Zsidó Párt ismét a legnagyobb
eredménnyel fog bevonnulni a román kamarába.

RÖVID HIREK

NEY-YORK. Az amerikai Lengyel Zsidók Szövetsége az elmúlt héten tartotta New-yorkban konferenciáját, amelyen Amerika minden részéből 300 lengyel-zsidó delegátus vett részt. A konferencia táviratot intézett a lengyel kormányhoz, amelyben az országban élő zsidó polgárok szociális és politikai jogainak megjavítását kéri.

JERUZSÁLEM. Josef Lévi meggyilkolása kapcsán lefartóztatott négy arab beduint a rendőrség szabadlábra helyezte. Helyettük más arab gyanúsítottakat tartóztattak le. — Jeruzsálem. A mezőgazdasági kutatóintézet a szmirnai fűgék palesztinai termelésével foglalkozott, amely szép eredményekkel zárult. Valószínű, hogy rövidesen nagyobb arányú termelés fog a szmirnai fűgéből a palesztinai kolonjáción megindulni, amelynek igen jó piaca van Európában. — Egyiptom követte az elmúlt héten tanácskozásokat tartott a palesztinai kereskedők képviselőivel, amelyen elhatározták, hogy Palesztina és Egyiptom kereskedelmének előmozdítása érdekében kölcsönös kereskedelmi kamarát állítanak fel úgy Jeruzsálemben, mint Kajróban. — A Zerubabel hitelintézet évi kimutatásából kitűnik, hogy a bank tagjainak száma meghaladja a 24 ezer 490-et és 89.385 font alaptőkével működik. Ezzel szemben betétállománya 641.090 font és a kikölcsönzött tőkék összege pontosan 803.057 fontot tesz ki.

• **HAIFA.** A perzsa kormány tervbe vette, — hogy kereskedelmi ügyleteinek könnyebbé tételére céljából a hajfai kikötőn keresztül fogja szállítmányait lebonyolítani.

TEL-AVIV. Az új községi választások során ismét Dizengoff lett Tel-Aviv polgármestere.

• **BERLIN.** A nemzetiszocialisták törvénytervezetet nyújtottak a parlament elé, mely szeriint az állami és városi színházak ne foglalkoztassanak többé zsidó színészeket. A javaslat nem fog átmenni a parlamenten, mert a centrum, szociáldemokrata és kommunista pártok, akik a többséget alkotják, nem szavazzák meg. Ettől eltekintve sem jöhet létre, mert az alkotmány biztosítja az összes polgárok egyenjogúságát.

BÉCS. Az elmúlt héten tartották Bécsben az I. nemzetközi hegedűversenyt, amelyen a következő zsidó művészek nyertek kitüntetéset: Rachel Kozen, Robert Schilton énekes (Románia), Bakmann Simon (Schweiz), Karl Rosner, Arno Gold (Austria), Alice Takács (Magyarország), Jo Juda (Hollandia), Alfred Szenker (Lengyelország), Ottilie Ungermann (Csehszlovákia) Ilse Zilzer (Németország).

MOSZKVA. Lord Passfield, akinek az 1930-ban megjelent Fehérkönyve zsidó körökben nagy feltűnést keltett, az elmúlt héten Moszkvába utazott. Passfield, mint anticionista a zsidó szovjetkörökben nagy ünneplésben részesült.

RIGA. Az elmúlt héten hunyt el 77 éves korában az országosan ismert S. S. Klatzin főrabbi.

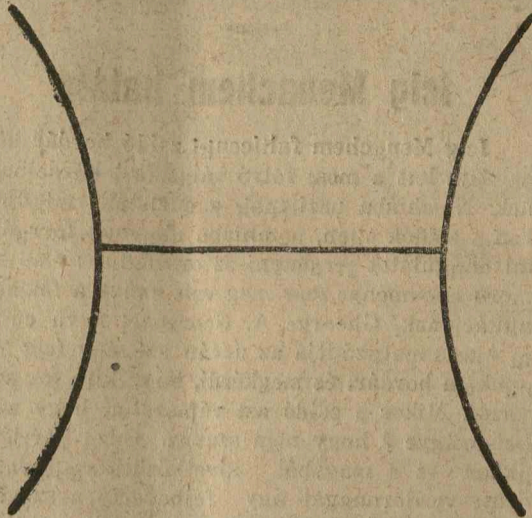
KARLSRUHE. Az itteni országgyűlés az elmúlt héten harmadszor szavazta le a nemzetiszocialisták által benyújtott vágatási tilalmat tartalmazó törvénytervezetet.

ZÜRICH. A Kereskedelmi kamara ülésén a nemzetiszocialisták zsidóellenes javaslatot nyújtottak be, mire a kamara elnöke Dr. P. Gyax a következőket mondotta: Schweiz soha nem ismerte az antiszemitizmust és soha sem fogja megismerni.

CIRKVENICAN az Engel
orth. פנסיו

Központban 20 lépésre a tengerparttól lenni a strandon.
Teljes pensió lakással 70 dinártól.
Visszautazásnál féláru vasutjegy a jugoszláv vasuton. מנין és ת"ם a házban.

Ez a Zsidó Párt választási jele

Minden zsidó erre szavaz!

Kik vannak a szatmári és szigeti lisztán?

Tekintettel arra, hogy az erdélyi megyékben az alanti két megye csaknem bizonyos, hogy beküldi legalább listavezetőit a parlamentbe, leközzöljük a két lista névsorát.

A szatmári lista:

Dr Fischer József
Dr Borgida József
Dr Klein Miksa
Guth Lajos
Sámuel Ignác
Dr Katz Izso

A máramrosszigeti lista:

Dr Fischer József
Dr Fried Ábris
Dr Kiszelnik Nándor
Szobel Ábrám

Orth. Izr. Hitközség Baia-Mare

A baia-marei Talmud-Tóra 4 új hitoktatót óhajt a jövő zömánra alkalmazni. Elsőrendű tanerők ר"ה ויראי ד' kiknek van küldjék kérvényeiket címemre.

Krausz J. főrabbi

Löw Sámuel

Mozi

SZINHAZ MOZGÓ HETI MŰSORA:

Péntek, szombat: LEÁNYKERESKEDŐK.
Jön Harold Lloyd új filmje: LÁBAK ELŐNYBEN.

HEYMAN SZINKÖR HETI MŰSORA:

Péntek, szombat, vasárnap, hétfő: STRAND KABINOK TITKA. Bach 12 felvonásos ragyogó pikáns vígjátéka. Strandintimitások, flörtök, zene, ének, tánc. Főszereplők Otto Nalburg, Trude Berliner, Julius Falkenstein, Lilien Kurt — Clair Romer, Else Ester.

PRIMARIA MUNICIPIULUI ORADEA.

„Serviciul Economic”
No. 19723—1932.

PUBLICATIUNE.

Se aduce la cunostinta generala, ca baracile Nr. 4, 5, 8, 11 si 27 din Piata Mihai Viteazul se dau in chirie momentan.

Ofertele se primesc la Serviciul Economic al Primariei Etaj I. camera No. 29.

Oradea, la 1. Iulie 1932.

Serviciul Economic

Tipografja CICERO könyvnyomda, Oradea
Str. Príncipele Mihai (Gerliczy-u.) 2. szám.

ZSIDÓ HUMOR és történetek nagyjainkról

ZSIDÓ ÉS ANTISZEMITA

A II-ik osztályú fülkében beszél egy zsidó és rögtön utána egy másik ur is. Már látszik, hogy nem tartozik Izrael fiához. Erről már az is bizonyos, hogy a zsidó ur állandóan antiszemita megjegyzéseket tesz.

„A zsidó utas, akit bánt az antiszemita vokáló magatartása kizsól a kalauz után következőket mondja neki: Miért van az, hogy Ön mindenkinek megnézi a jegyét, csak nek az utasnak nem, pedig ez az ur harmadik osztályos jeggyel utazik?”

A kalauz bocsánatot kér és megnézi a jegyét, akinek valóban nem ide szol a jegy.

A végállomásnál ismét összetalálkozik az utas és az antiszemita a következőket mondja: Ne féljen föllem, mert nekem bosszútállani. Megvallom imponál nekem az éleslátás, hogy megismerte rajtam, hogy ilyen jeggyel utazom. De mondja csak, tudta ezt?”

— Láttam, amint véletlenül kihuzta a jegyét és ugyanolyan színe volt, mint az antiszemita — válaszolta a zsidó utas — tehát tudtam, hogy a jegyét Ön is 3-ik osztályossal totta...

MIERT VALASZOLNAK KÉRDÉSSEL ZSIDÓK?

Egy keresztény ember kérdezte meg a zsidó ismerősét:

— Mondja csak uram, hogy is van az, hogy minden zsidó, ha feladnak számára egy kérdést szintén kérdéses felel?”

— És mondja már — válaszol erre a zsidó — miért ne válaszoljon egy zsidó a kérdésre szintén kérdéses felel?”

A HAZUGSÁG

Két zsidó kereskedő utazik egymás mellett a gábon. Élénk beszélgetés fejlődik ki közöttük. Dávid megkérdezi Józsefet, hogy hová utazik.

— Varsóban megyek — mondja József — gabona ügyben.

Alig, hogy befejezi József a mondatot, Dávid hangosan kacagni kezd:

— Mit nevensz — kérdj megütközve Józsefet — Nevetek, hogy egy zsidó miért ne mondja mindig a másikat becsapni.

— Micsoda? Becsaptalak téged már József — De Dávid, Dávid! Te szolgálatkés.

— De Dávid, Dávid! Te szolgálatkés. Jelentem, hogy Varsóban utazol gabona ügyben csak azért, hogy én azt gondoljam, hogy Dávid, Dávid! Te szolgálatkés.

— De Dávid, Dávid! Te szolgálatkés. Jelentem, hogy Varsóban utazol gabona ügyben csak azért, hogy én azt gondoljam, hogy Dávid, Dávid! Te szolgálatkés.

— De Dávid, Dávid! Te szolgálatkés. Jelentem, hogy Varsóban utazol gabona ügyben csak azért, hogy én azt gondoljam, hogy Dávid, Dávid! Te szolgálatkés.

— De Dávid, Dávid! Te szolgálatkés. Jelentem, hogy Varsóban utazol gabona ügyben csak azért, hogy én azt gondoljam, hogy Dávid, Dávid! Te szolgálatkés.

NAPONKENTI SZÁMONKÉRÉS

A berdicsi rabbi, Lévi Jichak mindig a berdicsi nyugovóra tért volna, törvénytelenül, lelkijismeretével, számba vette minden azzal, amelyet követett cselekedetét, megbánta hibáit és szólt:

„Lévi Jichak többé nem teszi meg.”

gint így beszélt magához: Lévi Jichak, tegnap is mondtad!” Majd harmadszor is szólt: „Tegnap Lévi Jichak nem szólt, ma azonban az igazat mondja...”

DÖNTÉS EGY SZEBB LAKÁSRÓL

Mikor a zansi rabbi Chojm, Primis jött, rabbi Meir már várta és így üdvözölte:

— Mester! Te a mennyei ítélőszék vagy, mondd hát: ilyen szük hajlékban lakni továbbra is rabbi Meir, vagy beköltözhetik nagyobb és díszesebb házba?”

Rabbi Chajim gondolkodás nélkül így felelt: — Bizonyára. Egy szebb lakás illeti meg a zsidókat.

— El van döntve — felelte rabbi Meir. A zansi rabbi megijedt:

— Én csak erre avilágra gondoltam, hogy begte.

— El van döntve — felelte rabbi Meir. Néhány hét múlva meghalt.